

Heide [VERTELT]

www.heidevertelt.be

312

4 januari 2026

Welkom 2026!

We gaan met “Heide vertelt” ons zesde jaar in!

Wie had dit ooit durven denken! Toen we in maart 2020 het initiatief namen leek dit iets van tijdelijke aard, maar je ziet we houden vol! Wij duimen voor al onze lezers dat het gezond, een vredevol en een mooi jaar mag worden.

Om het jaar liefdevol te starten hier een liefdesverhaal uit 1857. Toen moest er nog echt gewerkt worden om de liefde te kunnen tonen, lees maar mee:

“Ene teleurstelling in de liefde, waar men misschien vruchteloos een tegenhanger van zoeken zal, gaf te Calmpthout de verleden week aanleiding tot lachlust. Een juffer onzer stad had liefdesbetrekkingen met een heer die in Holland woonde, en over zes dagen kunnende beschikken, had zij in hare briefwisseling een rendez-vous te Calmpthout bepaald. Zij moesten elkander daar 's morgens bij de aankomst van den eerste konvooi ontmoeten. Ongelukkig was de brief welke de goede tijding inhield te laat op zijne bestemming aangekomen, zodat de juffer te Calmpthout niemand vindende, met de trein tot Roosendaal reed; wyl de vrijer met het konvooi van 's namiddags te Calmpthout aangekomen zijnde, waar hem geen levend wezen toelachte, 's avonds met de laatste konvooi naar Antwerpen ging. Die wederzijdse reizen hebben zo de ganse week dag voor dag voortgeduurd, zonder dat de twee verliefden in hunne gewenste bijeenkomst konden slagen.

Te Calmpthout zag men telkens met het eerste konvooi ene juffrouw aankomen die dan weer met het daaropvolgende vertrok; en uit het konvooi van 's middags stapte telkens een heer die met het laatste konvooi op het spoor van zijne schone trachtte te geraken. Eindelijk zijn zij er de zesde dag in gelukt elkander te ontmoeten, doch nu was het tijdsverloop, waar men over beschikken kon voorbij, en de tête-à-tête kon slechts een kwart uur duren. Wat angstige uren het bloote toeval zo aan verliefden kan doen doorbrengen.”

Bijna 150 jaar later werd de GSM uitgevonden!!

Heide vertelt wenst haar lezers
een gezond, veilig en vredevol 2026

Driekoningen in de Achtzaligheden.

"Het is weer bijna zes januari," zei grootmoeder op een avond terwijl ze dichter bij de stoof schoof. "Dan mag de kerstboom nog één dag blijven staan," antwoordde Cornelia, terwijl ze haar handen afdroogde aan haar schort. Adriaan knikte. "En daarna begint het jaar pas echt." Grootmoeder glimlachte. "Zo is het altijd geweest. Driekoningen sluit de kerst af. Zonder zegen gaat ge het nieuwe jaar niet in." De volgende ochtend haalde Adriaan de ster tevoorschijn die hij zelf jaren geleden had gemaakt. Hij legde haar voorzichtig op tafel. "Zie dat ge er goed op let," zei hij tegen de kinderen. "Ze heeft al wat winters meegemaakt. "Mag ze weer draaien, vader?" vroeg Gerard. "Als ge er zacht mee omgaat, ja," antwoordde Adriaan, en hij zette het asje recht zodat de ster langzaam ronddraaide. Op de stok stond ook een garenklosje en beide klosjes waren met een koordje in een lus verbonden. Als je dan aan het koortje trok draaide de ster. De kinderen vonden het fantastisch. "Dat is de mooiste van heel het gehucht," zei Ludo met grote ogen. "Niet omdat ze mooi is," zei grootmoeder, "maar omdat ze gemaakt is met zorg." Grootmoeder vouwde haar handen in haar schoot. "Lang geleden," begon ze, "was er eens een nacht waarin een ster feller scheen dan alle anderen. Drie wijzen uit

verre landen zagen dat licht. Ze wisten dat het iets bijzonders betekende, een koning was geboren, maar niet zomaar een koning... een koning voor iedereen. Ze volgden de ster door woestijnen en over bergen, dagenlang, zonder te klagen. Toen ze eindelijk kwamen waar het kind lag, was het geen paleis... maar een stal. Geen gouden troon... maar een kribbe." Ze keek de kinderen even aan. "En toch knielden ze. Want niet goud of macht maakt iemand groot, maar het licht dat hij brengt." "En daarom dragen wij de ster," fluisterde Anna. "Ja kind," zei grootmoeder. "Zo herinneren we ons dat we het licht moeten blijven zoeken. En soms, heel soms... brengen we het zelf mee." Tegen de middag trokken de kinderen eropuit. De ster draaide in het bleke winterlicht en hun stemmen klonken over de zandweg. "Drie koningen, drie koningen, geef mij een nieuwe hoed, mijn oude is versleten, mijn moeder mag het niet weten, mijn vader heeft het geld, op de rooster geteld." zongen ze, en bij elke deur hoopten ze op een vriendelijk gezicht. Wanneer ze na enkele uurtjes thuiskwamen blies Cornelia hun handen warm. "Wat hebben jullie gekregen?" vroeg ze. "Noten, twee appels en veel koperen centjes," zei Maria trots. "Dat is goed," antwoordde Cornelia. "Dat delen we straks." Ze nam het krijt en schreef boven de deur C + M + B. "Moeder," vroeg Frans, "zijn dat echt de namen van de drie koningen?" "Dat zeggen de mensen," antwoordde Cornelia. "Maar eigenlijk," viel grootmoeder haar bij, "betekent het: *Christus Mansionem Benedicat*. Dat Hij over dit huis mag waken." Adriaan keek naar de letters. "Dat kunnen we gebruiken," zei hij zacht. 's Avonds stond de koek op tafel. Grootmoeder stopte er de boon in. "Wie koning wordt, mag bevelen," zei ze. "Maar niet te veel," lachte Cornelia. Toen Anna de boon vond, riep Ludo: "Dan moet vader luisteren!" Adriaan lachte mee. "Voor één avond dan." Terwijl de wind rond het huis joeg, zat het gezin dicht bij elkaar. "Driekoningen is geen feest van rijkdom," zei grootmoeder. "Maar wie samen zit, heeft genoeg." Cornelia knikte. "En zolang we zingen, blijven we mensen." Adriaan keek naar zijn

kinderen. "Onthoud dit," zei hij, "want later zult ge het doorvertellen." Na Driekoningen werd de kerstboom opgeborgen en begon het werk weer, zoals altijd. Maar in het huis van de Janssens bleven de stemmen hangen. In de ster tegen de muur, in de krijtletters boven de deur en in de verhalen die nog lang werden verteld over die ene avond waarop het licht even dichterbij kwam.

(Bijdrage van Wim Kuyps)

Zware Heidebrand op 26 mei 1857!

Heidebranden zijn van alle tijden. In de "gazette van Gent" van 27 mei 1857 vonden wij een artikel terug van een zware heidebrand in Calmthout met een mogelijke verdachte! Men schreef toen:

"Gisteren, tegen de middag, is er brand uitgebroken in eene heide, toebehorende aan den Notaris M. Van Sulper. Deze brand heeft een mastbosch van twee hectaren, toebehoorende aan den Heer van Agtmael, brouwer te Calmthout, vernield. Twintig personen hebben gedurende vyf uren moedig gewerkt om den brand te blusschen. Men is op het spoor van de brandstichter. Wy vernemen dezen middag dat onze regterlyke overheid naer Calmthout vertrokken is om een onderzoek te doen over deze misdaad. Volgens een ander berigt zou de brand nog niet gebluscht, of beter gezegd opnieuw begonnen zyn, en meer dan 200 hectaren hei en bosch omvatten? Wy missen daerover stellige berigten."

Het jaaroverzicht 2025!

We doen het nu al enkele jaren, bij het begin van het nieuwe jaar even terugblikken op wat het voorbije jaar bracht. Vandaag kijken we terug op wat zoal de voornaamste gebeurtenissen waren in en rondom ons dorpje Heide:

Januari:

- in ons eerste nummer van het jaar werd een reeks gestart om "150 jaar parochie Achterbroek" in de verf te zetten.
- waterschaarste in 1949, hoe beleefde men dat toen in Heide en omgeving?
- hoe Louis Duerloo in 1935 de Ronde van Vlaanderen won?
- Wielertoeristenclub Heidestoempers vierde haar 50-jarig bestaan!
- op 9 januari overleed Frans Everaerts, hij werd 98 jaar oud.
- op 13 januari werd de nieuwe Kalmthout gemeenteraad geïnstalleerd.
- op 18 januari ging de "Heicross" opnieuw door in Heide.
- op 18 januari stelde Danny Mathijssen een tweede boek voor, met als titel "Ons Calmthout in beeld", het is een aanvulling van zijn eerste boek "1922 mysterie en moord in Calmthout".
- de gemeentelijke sportraad huldigde haar sportkampioenen.

Februari:

- Op 3 februari overleed in Heide Gerd Francken op 66-jarige leeftijd.
- in WZC Sint Vincentius overleed op 31 januari Achilles Dekeulener, hij werd 85 jaar oud.
- op 13 februari ging in een bomvol Kerktheater "de 10 geboden van José De Cauwer" door.
- op 19 februari overlijdt in Klina Jose Vinck, zij werd 71 jaar oud.
- op 22 februari overlijdt Helena Vandersteen, zij werd 86 jaar oud.
- op 22 februari gaf Harmonie Bos en Hei haar afscheidsconcert in het Kerktheater na 80 jaar werking.
- op 25 februari overlijdt Alois Broos, oud leraar van het Gitok, en jarenlang gemeenteraadslid, hij werd 87 jaar oud.

Maart:

- op 5 maart overlijdt in Beukenhof acteur Alex Willequet, slechts enkele dagen na het overlijden van zijn echtgenote Helena Vandersteen. Alex werd 96 jaar oud.
- Ruud Martens kondigt aan dat hij in het voorjaar van 2026 een boek uitbrengt rond het verzet tijdens de oorlogsjaren in Kalmthout.

- Radio 1 start op 31 maart een podcast rond *"het fortuin van Carlier"*, de luisterbereidheid, zeker in Essen en Kalmthout, is groot!
- het *"croske"* in Heide (Guido Gezellelaan) is vernieuwd en wordt plechtig geopend!
- op 28 maart worden aan de Vroente de nieuwe gebouwen voor Visit Kalmthout ingehuldigd.
- op 29 maart overlijdt in Heide Cella Delvou, echtgenote van Jeroom De Weerd, zij werd 85 jaar oud.

April:

- op 5 april viert ons digitaal krantje *"Heide vertelt"* haar vijfjarig bestaan!
- op zondag 13 april gaan er wielervedstrijden door voor de jeugd in Nieuwmoer, de *"Turfkoers"*.
- vanaf nu kan het boek *"waar lijn 12 haar sporen achterliet"*, een uitgave van de VZW Heide vertelt, in voorverkoop besteld worden, meteen een schot in de roos!
- op 18 april overlijdt in WZC Sint Vincentius Frans Van Doren, hij werd 88 jaar oud.

Mei:

- in Heide gaat de jaarlijkse kermis door, Heide vertelt blikt terug op de geschiedenis ervan.
- onder zeer ruime belangstelling stelt de VZW Heide vertelt haar boek voor.

Juni:

- op donderdag 12 juni geeft Paul Witters een lezing rond ons boek in LDC Kruisbos, dit voor een volle zaal.
- heel wat activiteiten weer tijdens de maand juni: de straatfeesten, hoevefeesten en nog zoveel meer!
- vrijdag 20 juni, opnieuw koers een De Kar, terug van weggeweest!
- de gemeente start met de renovatie van het aloude *"kapelleke"* van Heide.
- op 27 juni overleed Freddy Uitdenhouwen, hij werd 76 jaar oud.
- op 28 juni overleed Patrick Cools, hij werd 66 jaar oud.
- op 30 juni overleed Stan Cassimon, hij werd 89 jaar oud.

Juli:

- op 4 juli overleed in zijn woning Danny Olluyn, hij werd 66 jaar oud.
- op 11 juli overleed Arlette Blankers, zij werd 87 jaar oud.
- op 18 juli rolde het 1000ste boek *"waar lijn 12 haar sporen achterliet"* van de pers!

Augustus:

- op 3 augustus ging naar jaarlijkse gewoonte de wielervedstrijd *"Acht van Heide"* door. Siebe De Valckeneer werd de kampioen van Kalmthout.
- in Essen gaat onder ruime belangstelling de musical *"Lijn 3"* door, de VZW Heide vertelt is present om haar boeken ter plaatse te verkopen!
- op 15 augustus overleed Jan Heeffe, hij werd 84 jaar oud.
- op 20 augustus overleed André Rommens, hij werd 88 jaar oud
- op 31 augustus overleed Erna Van Straeten, zij werd 79 jaar oud.

September:

- op 7 september had de G-sportdag "Memorial Jaro De Bruyne" plaats op en rond de voetbalaccommodatie van Heibos.
- op 14 september werd er "90 jaar kerkgebouw" gevierd in de parochie Sint Jozef Heide
- op 15 september start de herfstzoektocht georganiseerd door de VZW Heide vertelt met een prijzenpot van maar liefst 1000 euro.
- op 19 september overleed Peter Mets, hij werd 59 jaar oud.
- op 19 september overleed in Westende de gewezen Kalmthoutse beroepsrenner Flory Ongenae, hij werd 79 jaar oud.
- op 21 september was het opnieuw "dorpsdag" in Heide, opnieuw met een ruime belangstelling.

Oktober:

- op 12 oktober verschijnt het 300ste nummer van Heide vertelt, dezelfde dag vond ook de prijsuitreiking van de Herfstzoektocht plaats.
- op 19 oktober overleed José Augusteyns, zij werd 86 jaar oud.
- op 20 november overleed in Coda Frans Van Hees, hij werd 91 jaar oud.
- op 22 oktober overleed Eddy De Backer, hij werd 79 jaar oud.
- op 26 oktober overleed Maurice Symoens, hij werd 78 jaar oud
- op 29 oktober overleed oud politieagent Jan Sanders, hij werd 89 jaar oud.

November:

- op 2 november overlijdt in Beukenhof Germaine Rebeck, zij werd 96 jaar oud.
- op 11 november overleed Flora Loos, zij werd 84 jaar oud.
- op 13 november informeert de gemeentelijke sportraad de Kalmthoutse verenigingen over het digitaal factureren via Peppol, vanaf 1 januari 2026 verplicht.
- op 14 november werd aan de Kade in de Missiehuislei het "vertel- en snoezelhuisje" plechtig ingehuldigd.
- op 23 november vierde de Sint-Jozefsparochie het feest van Christus Koning.
- op 25 november overleed Alex Stevens, hij werd 88 jaar oud.
- op 24 november verliet Alain 't Kindt ons, hij was 72 jaar oud. Alain was de voorzitter van Cultuursmakers Kalmthout.
- op 29 november overleed François Caton in Beukenhof, hij werd 86 jaar oud

December:

- op 1 december overleed Gusta Rosseel, echtgenote van Rik Steyen (frituuruitbater) zij werd 87 jaar oud.
- op 1 december overleed An Zeldenrust, echtgenote van Jan Schoeters, zij werd 71 jaar oud.
- op 3 december overleed in zijn woning Klaas Nijpels, hij werd 76 jaar oud.
- op 3 december overleed Hugh Van Spaendonck, hij werd 90 jaar oud.
- op 7 december kan de Kalmthoutse bevolking kennismaken met hun gemeentehuis in wording, heel wat mensen grijpen deze kans om het al eens te bezichtigen.
- op 12 december kreeg de VZW Heide vertelt de Culturele prijs van de gemeente Kalmthout samen met nog heel wat mensen die de Kalmthoutse Cultuur mee uitdragen.
- op 26 december overlijdt in zijn woonst Hugo Mees, hij werd 78 jaar oud.

2026 - Heide Vertelt draagt haar nieuwjaarsbrief voor:

Liefste lezeressen en lezers,

Het oude jaar is alweer voorbij en hier staan we weer met onze wensen. Het was tijdens de dorpsdag in Heide van zondag 21 september 2025; we kregen ontzettend veel positieve reacties op ons boek *“Waar Lijn 12 haar sporen achterliet”*.

Maar wij kregen ook vragen in de richting van “komen jullie met nog een boek...”

Dat was niet direct het plan maar de vele contacten en ideeën die we meekregen deden ons verder nadenken en ja, op onze laatste vergadering van vzw Heide Vertelt werd dit onderwerp door ons besproken en unaniem werd het idee goedgekeurd!

We blijven deze keer in Heide zelf en gaan op onderzoek in de Heidestatiestraat en omgeving.

De werktitel wordt: **“De Meir van Heide”**

We wandelen in de Heidestatiestraat en stappen in de teletijdmachine van professor Barabas om op zoek te gaan naar al de hotels, cafés, restaurants, winkels... *“van vroeger en nu”* die er vanaf 1898 in de Heide zijn geweest.

Maar om dit verhaal te schrijven willen wij heel graag op onze lezers beroep doen en hulp vragen. Heeft u foto's, details van winkels, verhalen, anekdotes... dan doen wij een oproep om deze te bezorgen aan de vzw Heide Vertelt.

Dit kan door ons te mailen, te schrijven, of te posten in onze brievenbus,... :

redactie@heidevertelt.be

t/a Louis van den Buijs

Heidestatiestraat 58/1 – 2920 Kalmthout

Wij verzekeren u dat al het ontvangen materiaal, zoals foto's en documenten zo snel mogelijk na gebruik zullen terugbezorgd worden. Wij willen ook graag bij u thuis langskomen voor verdere informatie.

Geef onze vraag ook door aan familieleden, vrienden en kennissen.

Alvast bedankt

Team vzw Heide Vertelt

Zoals vorig jaar beloofd beginnen we in 2026 met onze nieuwe rubriek:

“Architectuur in Kalmthout”

Vanaf ca. 1890 zie je in Kalmthout (zoals in veel gemeenten rond Antwerpen) een duidelijke verschuiving: van 19de-eeuwse tradities naar een mix van spoorwegerfgoed, villabouw in het groen, interbellum-woonexperimenten en later naoorlogs en hedendaags (suburbaan) modernisme. Hieronder een tijdlijn met wat je typisch tegenkomt, plus een paar concrete ankerpunten.

I 1890–1918: Fin de siècle

Spoor en dorp wordt “villadorp”

1) Spoorwegarchitectuur als motor

- Het station van Kalmthout wordt gedateerd op 1897 en is een “eenvoudig dorpsstationnetje” met stationschefwoning en reizigerslokaal onder leien zadeldaken.
- *Wat je herkent:* functionele baksteenarchitectuur, sobere gevelopbouw, typisch laat-19de-eeuws spoorwegpatrimonium.

2) Villabouw en cottagestijl rond 1900

- In de inventaris duiken meerdere villa’s in cottagestijl op, vaak ca. 1900–1910 gedateerd: asymmetrische volumes, puntgevels, torentjes, sierlijk smeedwerk, “speklagen” (lichte banden in het metselwerk), en een tuinaanleg die samen met de woning het totaal beeld mee bepaalt.
Context: Kalmthout ligt “in het groen” en dat stimuleerde (net als in de Noorderkempen breder) een residentiële bouwcultuur: huizen die landschappelijk willen ogen, eerder “pittoresk” dan stedelijk.

Tijdens onze rondleiding gaan we beginnen met het bezoeken van een twintigtal pareltjes. In ons volgend nummer (313) beginnen we met ons bezoek aan Villa Volgelenzang om dan gedurende 19 weken een ander bezienswaardigheid uit deze tijd te bespreken.

II 1918–1940: Modernisme interbellum, gepland wonen en nieuwe woonidealen

Tuinwijk en planmatige uitbreidingen

- Een sterk voorbeeld is Tuinwijk Vredeburg (gesticht 1921) met een algemeen plan door en gemeenschapsvoorzieningen door.
- *Wat je herkent:* tuinstad-ideeën (lucht, licht, groen), herhaling van woningtypes, coherente rooilijnen en een “wijkgevoel” in plaats van losse individuele huizen.

Vanaf nummer 333 belicht ik deze periode van de nieuwe architectuur tussen de twee Wereldoorlogen, ook interbellum genoemd. Een periode waar de architecten na WO I voor een dilemma stonden: hoe moest er weer opgebouwd worden?

Tijdens deze tussenoorlogse periode ontstond op het eerste zicht een kluwen van stijlen: de traditionele, de modernistische en de art Deco. Redenen genoeg om in Kalmthout op zoek te gaan naar architectuur uit deze periode.

We zoeken naar deze bouwwerken tot nummer 39 (19 juli 2026)

III 1945–jaren 2025: naoorlogse groei en (sub)urbaan modernisme

Na WOII verandert Kalmthout mee met Vlaanderen: meer gezinnen, meer auto, meer verkaveling. Architecturaal zie je dan vaak:

- Eenvoudiger volumes (minder ornament), grote ramen, functionele plattegronden.
- Materialen als baksteen (vaak genuanceerd), beton en later aluminium/hout schrijnwerk
Dit tijdvak is minder “één stijl”, maar eerder een waaier van wederopbouw tot modernistische invloeden, afhankelijk van bouwheer en budget.

Kalmthout blijft aantrekkelijk als woonplek met veel groen, en dat vertaalt zich in recente architectuur:

- strakke, kubische volumes, veel glas, sterke relatie binnen–buiten, en een sobere materialiteit (bijv. licht metselwerk, grote gevelopeningen). Voorbeelden van zo’n hedendaagse woningen in Kalmthout, daar gaan we naar op zoek in onze laatste en derde wandeling door Heide Vertelt.

Over deze periode in deel3 na de vakantieperiode waar we terug verder schrijven in nummer 344, 16 augustus 2026. Een derde tocht door Kalmthout met bezoek aan woningen en gebouwen in de periode na WO II, of de Hedendaagse architectuur. Nadat we ontwaken in de puinhoop na WO II ontstond een gelijkaardige situatie als na

de eerste wereldoorlog. In heel Europa werden plots overal moderne gebouwen opgericht zonder dat voorafgaandelijk een duidelijk wederopbouwbeleid was uitgestippeld, zonder dat ernstig nagedacht was over wat men best zou restaureren en wat door nieuwbouw moest vervangen of aangevuld worden. Ook in ons Kalmthout gaan we 18 nieuwe getuigen van deze periode bezoeken. We kijken reeds vooruit en stoppen in nummer 363 of het laatste nummer van 2026. We gaan niet alleen op zoek naar de architectuur maar indien nodig vullen we dit verder aan met enkele historische feiten en wetenswaardigheden.

Volgende week eerst aflevering: 1. Withof (Paul Witters)

Uit de oude doos!

Tot 1994 kon men vrij parkeren voor het station van Heide. Bij de viering van het gerenoveerd station zorgde de firma Gardico, met zaakvoerder Eric Boons, voor een proefopstelling van een tuin voor het station. De uitvoering ervan is er nooit gekomen. Later werd het plein wel heraangelegd zodat er voor het station niet meer kon geparkeerd worden en alles heel wat veiliger werd. Nog later kwam er het “eetstation” en het

“erkentelijksheidsmonument”. Het was tevens het begin van een lange reeks vieringen die “stationschef” Jan Francken mee organiseerde rond “zijn” station en “Suske en Wiske”. De viering in 1994 was er ter gelegenheid van mei-kermis in Heide en gebeurde in samenwerking met het toen pas opgericht kermiscomité.

(Foto Jan Francken)

Vraagje:

Heeft er op 31 december iemand toevallig sleutels gevonden voor ons pand Heidestatiestraat 58. Onze buurman Huub heeft er zijn sleutelbos voor onze deur verloren en kan deze niet meer terug vinden. Mogelijk heeft iemand deze opgeraapt?? Moet dit zo zijn, graag uw info naar 0492/07.58.14!

Heide vertelt is een uitgave van
de VZW Heide vertelt.
Redactie: Heidestatiestraat 58/1
2920 Kalmthout
0477/22.24.81
www.heidevertelt.be

